

خبرنامه انجمن صنفی ویراستاران

صاحب امتیاز: انجمن صنفی ویراستاران

هیئت تحریریه: هیئت مدیره انجمن صنفی ویراستاران

همکاران این شماره: لیلا اثنا عشری | انسبه جلالوند | سمیه حسینی | بهاء الدین خرمشاهی | جواد رسولی | زهرا رسولی | فاطمه صفار | هومن عباسپور | مهدی فتواتی | مهناز مقدسی | صادق یزدانی

خیابان خرمشهر، خیابان صابونچی، کوچه دهم، شماره ۴، واحد ۱، تلفن: ۸۸۵۱۴۶۱۴ | www.anjomanvirastar.ir

انجمن ویراستاران در نمایشگاه کتاب تهران

نشست معرفی نرخنامه ویرایش انجمن صنفی ویراستاران

در این شماره می‌خوانید ...

سرمقاله

اخبار کمیسیون‌ها

شبهه‌نامه انجمن صنفی ویراستاران

ضرورت تدوین نرخنامه برای حوزه هنر

پیام‌های آغاز دوره پنجم

سؤال هفته

گزارش تصویری نشست‌ها

ویرایش، کاربران می‌توانند مؤلفه‌های افزایش قیمت را نیز تعیین کنند: نوع متن، دشواری، رتبه ویراستار، سفارش دهنده، زمان. هر کدام از این مؤلفه‌ها در سند نرخنامه به تفصیل شرح داده شده است.

پس از آن، مقدسی انواع ویرایش و مسئولیت‌های ویراستار را برشمرد و گفت، برای تدوین نرخنامه، پیش از هر چیز لازم بود انواع ویرایش را تعریف کنیم و بدانیم مسئولیت‌های ویراستار در هر نوع ویرایش چیست و چقدر است. ویرایش شامل مجموعه‌ای از فعالیت‌هاست که لازم است از هم مستقل و جزئیات آن دقیق شود. در سند نرخنامه، به اعتبار آنچه در نشر رایج است، پنج نوع ویرایش را تعریف کرده‌ایم: ویرایش صوری، زبانی، ترجمه، استنادی، ساختاری و محتوایی. اما فقط برای سه نوع اول قیمت تعیین کرده‌ایم، زیرا ویرایش استنادی و ساختاری و محتوایی را نمی‌توان با احتساب کلمات سنجید و بهتر است به روشی دیگر آن را محاسبه کرد. مقدسی درباره هر یک از انواع ویرایش به اجمال توضیحی داد و از ویراستاران و ناشران خواست، چنانچه نکته‌ای در شرح مسئولیت‌های ویراستار در این نرخنامه دیده نشده، انجمن را با ارسال نظرهای خود مطلع سازند.

در ادامه، اثنا عشری درباره رتبه‌بندی ویراستاران مطالبی را مطرح کرد و گفت رتبه‌بندی برای تعیین دستمزد ویراستاران بسیار اهمیت دارد. در بسیاری از سازمان‌ها افراد رتبه‌بندی شغلی و علمی می‌شوند، مثلاً در سطح علمی و دانشگاهی و حتی در سطوح نظامی رتبه‌بندی داریم. کارگروه رتبه‌بندی انجمن،

نشست معرفی نرخنامه ویرایش انجمن صنفی ویراستاران، پنج‌شنبه ۲۲ اردیبهشت ۱۴۰۱، در سالن سرای اهل قلم در نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران برگزار شد. در این نشست دکتر جواد رسولی، عضو هیئت مدیره انجمن، دکتر مهناز مقدسی، عضو هیئت مدیره و دبیر انجمن، لیلا اثنا عشری، عضو پیوسته انجمن و مسئول کارگروه نرخنامه ویرایش، نکاتی را درباره نرخنامه مطرح کردند.

در ابتدا، رسولی به چگونگی تعیین و نحوه محاسبه نرخ ویرایش پرداخت و گفت: انجمن صنفی ویراستاران از زمان تأسیس موضوع تعیین قیمت ویرایش را، با توجه به درخواست ناشران و ویراستاران، مد نظر قرار داده بود و از سال ۹۷ مقدمات تدوین نرخنامه را فراهم کرده بود، از جمله رتبه‌بندی ویراستاران که با حضور کارشناسان تدوین شد. اهمیت تعیین نرخ ویرایش سبب شد که این موضوع از همان زمان پیگیری شود و نتایج بررسی‌ها در تیر ۱۴۰۰ در اختیار اعضای کارگروه بگیرد. این کارگروه، با پژوهش‌های تکمیلی و نیز نظرخواهی از ناشران و سرویراستاران، نرخنامه را تکمیل و در ۱۷ بهمن ۱۴۰۰ منتشر کرد. دکتر رسولی در ادامه به مسائلی که در محاسبه نرخ ویرایش مؤثر است اشاره کرد و گفت نرخنامه انجمن بر مبنای کلمه تنظیم شده و برای ویرایش رایانه‌ای است. قیمت‌ها برای ویراستاران دورکار در نظر گرفته شده و هر سال درصدی به آن افزوده خواهد شد. در این نرخنامه به مؤلفه‌های افزایش قیمت نیز توجه شده است. پس از تعیین نوع

در سال‌های گذشته، پژوهش‌های بسیاری انجام داده بود که، براساس آن‌ها، سه مؤلفه برای تعیین رتبه ویراستار در نظر گرفتیم: توانمندی و مهارت، سابقه کار (سال)، تعداد آثار یا تعداد کلمات ویراسته. در حال حاضر، پنج رتبه برای ویراستار تعریف کرده‌ایم: ویراستار ۱، ویراستار ۲، ویراستار ۳، ویراستار ارشد، که در نرخنامه برای چهار رتبه اول دستمزد تعیین شده است. تشخیص رتبه ویراستار را به عهده ویراستار ارشد یا ویراستار ۳ گذاشته‌ایم و این امر با تعیین میزان توانمندی ویراستار احراز می‌شود. انجمن در حال برنامه‌ریزی برای نحوه تعیین کردن رتبه ویراستاران است. خوشبختانه این برنامه‌ریزی تا حدودی انجام شده و اجرای آن مستلزم به کار گرفتن شیوه دقیق و یافتن زمان مقتضی است.

در پایان این نشست، از اعضای کارگروه نرخنامه با اهدای لوح تقدیر سپاس‌گزاری شد و استاد اصغر مهرپرور، عضو هیئت مدیره انجمن، این تقدیرنامه‌ها را اعطا کرد (کارشناسان کارگروه نرخنامه: لیلا اثنا عشری، سیدحمید حیدری‌ثانی، جواد رسولی، پیام شمس‌الدینی، سیاوش صفری، هومن عباسپور، زهرا فرهادی‌مهر، مهناز مقدسی).

سرمقاله

ویرایش، آری یا نه؟

■ هومن عباسپور

■ ویراستار باید بتواند بنویسد و به اصطلاح قلم نوشتن داشته باشد. کسی که خودش نمی‌تواند بنویسد یقیناً نمی‌تواند نوشته‌های دیگران را تصحیح کند و همین جاست که یکی از پارادوکس‌های ویرایش به وجود می‌آید: اگر بلد باشم بنویسم یا ترجمه کنم، چرا باید کارهای دیگران را ویرایش کنم؟ خودم می‌نویسم و ترجمه می‌کنم.

صادقانه بگویم که اگر استعداد نوشتن یا ترجمه کردن دارید، سراغ ویرایش نروید. این کار نه نانی دارد و نه نامی. حتی اگر کتابی را از اثری ضعیف به اثری خواندنی برکشیده باشید، دست‌بالا شما را مصحح کار نویسنده یا مترجم می‌دانند و نامتان در زیر نام کتاب و نویسنده و مترجم و ناشر گم می‌شود. به ندرت پیش می‌آید کسی در موقع انتخاب کتاب به نام ویراستار توجه کند. اندک‌اند نویسندگان و مترجمانی که از ویراستار کتابشان، مثلاً در مقدمه، سپاس‌گزاری کنند چون غالباً وجود ویراستار را گواه ضعف خود می‌پندارند و لابد همین که نام ویراستار در صفحه شناسنامه آمده کافی می‌دانند. حال معلوم نیست اثری که منتشر شده چقدر با متن اول تفاوت دارد.

همین چیزهاست که سبب می‌شود برخی ویراستاران کار خود را رها می‌کنند و سراغ ترجمه می‌روند.

نامیدتان کردم، ولی این پارادوکس وجه دیگری هم دارد: اگر همه کسانی که خودشان می‌توانند بنویسند و ترجمه کنند به سراغ ویرایش نروند و فقط کسانی ویرایش کنند که قلم نوشتن ندارند، ویرایش و متن کتاب‌ها به مرتبه نازلی سقوط می‌کند. نکته اینجاست که فراوانند کسانی که در دانشی، فنی، رشته‌ای کارآموده‌اند ولی نمی‌توانند دانش خود را منتقل کنند. اینجاست که ویراستارانی لازم است که نوشته‌هایشان را اصلاح کنند و بپروارند. اینجاست که آن کس که نوشتن و ترجمه کردن می‌داند باید ویرایش هم بکند و شاید حتی با ویرایش خوب خود کمک کند که متخصصان و عالمان قواعد نوشتن را بیاموزند. ویرایش کردن الزامی نیست ولی آموختن قواعد نوشتن برای همه، از جمله نویسندگان و مترجمان، لازم است.

کمیسیون آموزش

■ مهدی قنوتی

■ دوره جامع نگارش و ویرایش انجمن صنفی ویراستاران دهم اردیبهشت آغاز شد. استقبال از این دوره موجب شد که فراگیران در دو گروه ۴۸ نفره قرار بگیرند. در میان فراگیران، حدود ۳۰ نفر از شهرهای خارج از تهران و ۳ نفر از ایرانیان خارج از ایران حضور دارند. در روز شروع دوره، چند تن از اعضای هیئت‌مدیره انجمن و رئیس مرکز نشر دانشگاهی پیامی صوتی برای خوشامدگویی و توصیه‌هایی به فراگیران ارسال کردند که برای دانشجویان پخش شد. پیام‌دهندگان خانم گلی امامی، رئیس هیئت‌مدیره انجمن، آقای اصغر مهرپرور، عضو هیئت‌مدیره، خانم مهناز مقدسی، دبیر انجمن، آقای دکتر حسین ابراهیم‌آبادی، رئیس مرکز نشر دانشگاهی، بودند (متن این پیام‌ها در ضمیمه این شماره خبرنامه آمده است).

■ اعضای کمیسیون آموزش در نمایشگاه کتاب تهران کارگاه یک‌روزه ویرایش برگزار کردند (گزارش در همین شماره) که بازخوردهای خوبی برای انجمن و مخاطبان داشت. در برنامه‌ریزی امسال بخش آموزش، برگزاری حدود ۱۰ کارگاه تخصصی و چند دوره تخصصی گنجانده شده است که امید است از اوایل تیرماه به ترتیب تشکیل بشود. اطلاعات کارگاه‌ها و دوره‌ها از طریق فضای مجازی انجمن منتشر خواهد شد.

کمیسیون امور ویرایشی

■ کمیسیون امور ویرایشی، همچون گذشته، ویرایش آثاری را که به انجمن سپرده شده، با همکاری اعضای انجمن و در ماه‌های اخیر، با همکاری فراگیران دوره کارورزی انجمن (برگزارشده در بهمن ۱۴۰۰) به انجام رسانده است. بازبینی ویرایش ویراستاران و آموزش نکات ویرایشی و تأکید بر دقت بیشتر و توجه فرامتنی و محتوایی به آثار از مسئولیت‌هایی است که در بخش کمیسیون امور ویرایشی بدان توجه می‌شود. همکاری با ویراستاران نتایج مطلوبی داشته است و با آنکه زمان بیشتری برای ویرایش آثار صرف می‌شود، زمینه را برای پرورش ویراستاران قوی‌تر فراهم می‌آورد.

■ حضور در نشست «معرفی نرخ‌نامه انجمن صنفی» در نمایشگاه کتاب تهران و نیز پیگیری امور تنظیم سند پیوست به نرخ‌نامه انجمن از دیگر فعالیت‌های اعضای کمیسیون امور ویرایشی بوده است.

کمیسیون امور صنفی و حقوقی

■ جواد رسولی

■ موضوع مشاوره به اعضا از مسئولیت‌هایی است که مستمر در این کمیسیون مدنظر قرار گرفته است. برای بررسی درخواست‌ها و پیشنهادها رسیده به کمیسیون، جلسات اعضای کمیسیون هر هفته برگزار می‌شود. مهم‌ترین موضوعاتی که در ماه گذشته در این کمیسیون مطرح شد بدین قرار بوده است:

■ پیگیری امور مرتبط با صندوق اعتباری هنر و رفع مشکلات اعضا؛

■ همراهی با بخش روابط عمومی برای برگزاری نشست‌های نمایشگاه کتاب تهران؛

■ بررسی نظرهای دریافتی از اعضا در مورد تشکیل صندوق قرض‌الحسنه و خارج کردن آن از دستور کار کمیسیون؛

■ بررسی موضوع گرفتن حامی مالی برای فعالیت‌های انجمن و رفع مشکلات مالی انجمن؛

■ معرفی ویراستاران به ناشران، بنابر توانمندی آنان و همسو با درخواست ناشر (این موضوع با همکاری کمیسیون ویرایش انجام می‌شود)؛

■ ارتباط بیشتر با اعضا از طریق برگزاری نشست‌هایی برای گفت‌وگو با آنان در طول سال.

روابط عمومی و دبیرخانه

■ هماهنگی برگزاری چهار نشست در نمایشگاه کتاب تهران از عمده‌ترین فعالیت‌های بخش روابط عمومی و دبیرخانه بود (گزارش در همین شماره خبرنامه). متأسفانه یکی از نشست‌ها با عنوان «زبان رسانه، انواع و ویژگی‌ها»، به سبب تعطیلی روز سه‌شنبه ۲۴ اردیبهشت، برگزار نشد.

■ بخش روابط عمومی، از سال گذشته، سه‌شنبه‌های هر هفته مقاله‌ای در فضاهای مجازی قرار می‌دهد، با توجه به استقبال مخاطبان، برآن شدیم مطالب بیشتری در اختیار اعضا و مخاطبانمان بگذاریم؛ مطالبی که به آموخته‌های ویراستاران بیفزاید و حرفه ویراستاری را بهتر بشناسانند. از این رو، یکشنبه هر هفته نیز مطالبی را منتشر خواهیم کرد که برخی از آن‌ها نوشته‌های اعضای انجمن است. این مطالب در صفحات اینستاگرام و کانال تلگرامی انجمن قرار خواهد گرفت.

■ با همکاری اعضای انجمن، بخشی با عنوان «سؤال هفته» تدارک دیده شده است که پاسخ‌های داوطلبانه اعضای پیوسته به این سؤال یا سؤال‌ها در وبگاه و خبرنامه درج شود. این سؤال یا سؤال‌ها بر اساس فعالیت‌ها و رویدادهای فرهنگی روز خواهد بود.

■ بهاءالدین خرمشاهی

شيوه‌نامه انجمن صنفی ویراستاران

تدوین شیوه‌نامه‌ای متناسب با نیاز نشر کاغذی و دیجیتال از زمان تأسیس انجمن مطرح شد و شیوه‌نامه‌های متعددی نیز گردآوری و بخش‌هایی نیز تألیف و تدوین شد، اما کار متوقف شد تا اینکه چندی پیش استاد گرانمایه جناب آقای بهاءالدین خرمشاهی ما را به این امر بایسته تشویق کردند و اعلام آمادگی کردند که در این راه ما را راهنمایی و حمایت کنند که این خود بسی مایه افتخار است. متن حاضر بخشی از نوشته ایشان است که آغاز کار تهیه و تدوین شیوه‌نامه را نوید می‌دهد و مسئولیت ما را تعریف می‌کند، به این امید که از عهده آن برآییم. ■ هومن عباسپور

و نیاز فرهنگی و هم فریضه اخلاقی و علمی است که یکایک و در واقع همه ویراستاران رسانه‌های کتبی (انتشارات) و نشریه‌های صوتی (رادیو و فرآورده‌های دیجیتال/ نرم‌افزار به معنای وسیع کلمه) و تصویری (تلویزیون و تئاتر و خبرگزاری‌ها و سینما) جایگاه صنفی - حرفه‌ای خود را بشناسند و به آن ببینند که فرموده‌اند: «یدالله علی الجماعة».

اما سخن اصلی آنکه، با توجه به تشتت آثار و مراجع راهنمای ویرایش، که بیش از صد عنوان در کشور به چاپ رسیده و حتی کتاب‌شناسی آن‌ها تدوین و طبع شده و هیچ‌کدام جامع‌و مانع نیست، ضروری است انجمن صنفی ویراستاران وظیفه خود بداند که علمی‌ترین و عینی‌ترین و کارترین شیوه‌نامه را با همکاری اعضای خود تهیه و تدوین کند. زیرا افزایش روزافزون این شیوه‌نامه‌ها (که گویی هر ناشر و هر رسانه‌ای می‌خواهد شیوه‌نامه ویژه خود را داشته باشد) نوعی نقض غرض است. آرزو و آرمان ما این است که متن یگانه‌ای تدوین شود که بدون هیچ بخش‌نامه و اجبار و اکراه مرجع مقبول همه ویراستاران و سازمان‌های فرهنگی ذی‌ربط و رسانه‌ها قرار گیرد. چنین شیوه‌نامه‌ای حدود ۲۰ بخش خواهد داشت و در هر بخش همه مسائل مربوط به موضوعی خاص تألیف و عرضه می‌گردد تا ویراستارانی که نیاز به شناخت انواع ویرایش، یا غلط‌گیری/ نمونه‌خوانی، یا فهرست‌سازی‌های چندگونه و چندگانه، یا عددنویسی و تاریخ (تقویم) نگاری دارند هریک را در فصل یا بخش مربوط به آن بازابند و سرمشق کار خود قرار دهند. بخش‌های دیگر این شیوه‌نامه رسم الخط، کالبدشناسی کتاب و متن‌های دیگر، نگارش و ویرایش، اخلاق ویراستاری خواهد بود.

■ مراتب تدوین این شیوه‌نامه در انجمن مطرح شده و قرار است بخش‌های تدوین‌شده بازمینی شود و بخش‌های باقی‌مانده زیر نظر کارشناسان و صاحب‌نظران تألیف و آماده شود. در شماره‌های آتی این خبرنامه اخبار مربوط به آن اعلام خواهد شد.

اما همین گروه یادشان می‌رود که روی لام معلم و دال شدت یا مدت، یا حدت یا لام ملت یا علت و هزاران کلمه دیگر تشدید بگذارند. تقریباً همه ما می‌گوییم فلاکس به جای فلاسک، یا می‌گوییم انیشتن به جای اینشتین (و آلمانی‌اش که می‌شود اینشتاین). درباره او‌های زائد شاهدهای بسیاری هست که چند مورد آن‌هاست: پروپیمان به جای پزپیمان؛ قوس و قوس به جای قوس قوس؛ گل‌گاوزبان به جای گل گاوزبان. با این مثال‌ها خواستم به ضرورت و فایده ویرایش اشاره‌ای کرده باشم که تحصیل حاصل است.

حدود شش سال پیش، یا کمی پیش‌تر، به همت استادان و ویراستاران برجسته آقایان هومن عباسپور و مهدی قنوتی و خانم مهناز مقدسی و نیز یاری‌های چند تن دیگر، به لطف خداوند، انجمن صنفی ویراستاران تأسیس شد، که از دهه‌ها پیش تشکیل آن ضرورت و اهمیت پیدا کرده بود و جای خالی آن در صنعت نشر و رسانه‌های صوتی - تصویری ما مشهود بود. این انجمن دولتی نیست و بودجه اندک آن از محل حق عضویت اعضای گرامی تأمین می‌شود و طبعاً سمن یا سازمان مردم‌نهاد است. نخستین رئیس هیئت‌مدیره آن استاد فریبرز مجیدی، مترجم و ویراستار بلندآوازه، است که پس از سه سال و با انتخابات جدید، این سمت را به خانم گلی امامی سپرد، استاد و مترجمی کوشا، با سابقه بلندی در ترجمه و نشر که حضور ایشان در این انجمن جای تبریک دارد.

پیش از آنکه به علت نگارش این مطلب اشاره کنم، باید از همه ناشران و ویراستاران کشورمان (که به حدود بیست‌هزار نفر برمی‌آید) درخواست کنم که از این انجمن حمایت کنند و ویراستاران را به عضویت آن درآورند. انجمنی که تشکیل آن دهه‌ها آرزوی مسئولان فرهنگی و فرهنگ‌سازان بوده و اینک چند سالی است که با سنجیده‌ترین شکل و شیوه تحقق یافته است. به قول مولانا: «شکر نعمت نعمت افزون کند». به نظر می‌آید این امر هم ضرورت حرفه‌ای

■ شاید فقط یک درصد از هم‌وطنان تحصیل کرده ما بدانند که «خشایارشا» نادرست است. یعنی حرف آخر آن (ه) زائد است و بخش دوم این کلمه ربطی به «شاه» ندارد. یا مثلاً «مدرنیت» که استاد داریوش آشوری، صاحب‌نظر در مسائل واژه‌پژوهی و واژه‌سازی، به کار برده، و طبعاً به دیگران هم پیشنهاد کرده‌اند، ساختار نادرستی دارد. به نظر می‌رسد به کار بردن وام‌واژه کامل فرانسوی «مدرنیت» از کاربرد پیشنهادی ایشان که بخش اول آن فرانسوی و بخش دوم «آیت» (علامت مصدر جعلی در عربی) است بهتر است. مگر اینکه چندان کاربرد و رواج پیدا کند که مانند مصدرهای جعلی دیگر (فارسی + عربی) از جمله «زیت» و «میت» پذیرفته شود و به کار رود. «خوبیت» هم به‌راستی خوبیت ندارد. «راستیت» نوساخته‌گویی از همه بدتر و حتی زشت‌تر است. مگر کاربرد «راستش اینکه» چه اشکالی دارد؟ تازه بدتر از آن است کلماتی چون تلفناً، زبناً، دروناً، خانواداً، گاهاً، خواهشاً.

تلفظ‌ها و املاهای نادرست در هر زبان، حتی زبان‌های فرهنگ‌دار، فراوان است. در فارسی خودمان عده‌ای به تلفن می‌گویند تلفن، به حرکت می‌گویند حرکت، به برکت می‌گویند برکت، حتی اخیراً شنیده می‌شود که به تلویزیون (به کسر لام) می‌گویند تلویزیون. به یکی از دوستان می‌گفتم کاش از اول به جای تلویزیون فرانسوی، «جام جهان‌نما» را به کار می‌بردیم. او گفت آخر غربی‌ها، به‌ویژه انگلیسی‌زبان‌ها، به کوتاهه آن می‌گویند تی‌وی. گفتم خوب، ما هم می‌گفتیم جی‌جی و غانله به خنده ختم شد.

برای آنکه حاشیه‌روی‌مان کامل‌تر شود، چند تلفظ و املا غلط را می‌آورم؛ سخن را روی با ویراستاران یا ویراستاران جوان یعنی تازه‌کار است: زهله به جای زهره؛ غافله به جای قافله. حال بگذریم که به جای آنکه بگویند: طفلک زمین خورد و حالش بد شد و دندان‌هایش قفل شد می‌گویند: ... کلید شد. بعضی‌ها اصرار دارند روی واو کلمه‌های دوم و سوم تشدید بگذارند،

تازه‌ها

کارگاه نگارش معرفی کتاب

۸ جلسه | شروع دوره: ۲۲ خرداد ۱۴۰۱
یکشنبه‌ها | ساعت: ۱۶:۰۰ تا ۱۹:۳۰

مهم‌ترین سرفصل‌ها

- اهمیت معرفی کتاب
- انواع معرفی کتاب
- تفاوت خلاصه، معرفی، سپهر نقد
- شیوه‌های نگارش معرفی کتاب

مهمان مدعو

تجربیات ویژه برای اعضای پیوسته انجمن

انجمن ویراستاران | ۸۸۵۱۶۹۱۳ | ۰۲۱-۶۲۴۴۲۸۸ | anjoman@virastan.ir | anjoman.amuzesh@gmail.com

کارگاه مهارت‌افزایی و کارورزی نگارش و ویرایش

۱۰ جلسه | شروع کارگاه: یکم تیر ۱۴۰۱
چهارشنبه‌ها | ساعت: ۱۶:۰۰ تا ۱۹:۳۰

مهم‌ترین سرفصل‌ها

- اصول نگارش
- روش‌های مختلف نگارش
- ویرایش و تدوین
- نگارش خلاصه
- نگارش معرفی کتاب
- نگارش نقد
- نگارش مقاله
- نگارش گزارش
- نگارش پروپوزال
- نگارش پایان‌نامه
- نگارش کتاب

مهمان مدعو

تجربیات ویژه برای اعضای پیوسته انجمن

انجمن ویراستاران | ۸۸۵۱۶۹۱۳ | ۰۲۱-۶۲۴۴۲۸۸ | anjoman@virastan.ir | anjoman.amuzesh@gmail.com

دربارهٔ نرخ‌نامه

ضرورت تدوین نرخ‌نامه برای حوزه هنر

■ زهرا رسولی | پژوهشگر و مجسمه‌ساز

■ مدت‌هاست که مشکل ناهماهنگی در قیمت‌گذاری انواع آثار هنری و اعلام آن به کارفرمایان گوناگون، به‌ویژه در حوزه هنرهای تجسمی و از جمله مجسمه‌سازی، بسیار جدی و آسیب‌رسان شده؛ چنان‌که برخی هنرمندان مجسمه‌ساز ایران را با ضررهای مالی و اعتباری جبران‌ناپذیری مواجه کرده است.

امیدواریم، حال که انجمن صنفی هنرمندان مجسمه‌ساز در حال ثبت و کشوری شدن است، نخستین اقدام همین باشد که نرخ‌نامه‌ای واقع‌بینانه و عادلانه برای انواع کارهای هنری تهیه شود و درجه و رتبهٔ هنرمندان سازنده، خالقان ایده و آثار و مؤلفه‌های تأثیرگذار در قیمت‌ها نیز در نظر گرفته شود و به‌صورت اصولی تدوین شود.

مسئلاً تعیین این مراتب بسیار دشوار و حساس و دقیق و تعیین جزئیات آن محل بحث و گفت‌وگو خواهد بود، خصوصاً که باید به انواع دست‌اندرکاران و مشاغل مرتبط با حوزه مجسمه‌سازی حرفه‌ای، مانند قالب‌گیری و ریخته‌گری، نیز نظر داشت.

این کار اگرچه دشوار است و بارها در همان ابتدای تصمیم‌گیری به علل گوناگون رها شده است، اما «ضرورتی» اجتناب‌ناپذیر و حائز اهمیت و «نجات‌بخش» است؛ و حتی می‌تواند در دیدگاه انواع کارفرمایان و مخاطبان که نگاهی نادرست به امر مجسمه، جایگاه مجسمه‌ساز و همچنین ارزش و قیمت واقعی اثر هنری (مادی و معنوی) دارند تأثیرگذار باشد.

همان‌طور که می‌دانید، کار بسیاری از مجسمه‌سازان هم کمی است و هم کیفی و همواره برای تعیین قیمت و دریافت دستمزد و پرداخت هزینه‌ها، با وجود تنظیم قراردادهای محکم حقوقی، گرفتار مصائب فراوان می‌شوند. چندی پیش انجمن صنفی ویراستاران، به‌همت اعضای هیئت‌مدیره و کارگروه‌های تخصصی، اعلام کرد که نرخ‌نامهٔ ویرایش را تدوین و منتشر کرده است. به‌واسطهٔ آنکه از نزدیک شاهد فعالیت‌های این انجمن بوده‌ام، مدارک و مستندات نرخ‌نامه را بارگیری و ملاحظه کردم و از توجه آنان به بخش‌های جزئی و مکمل برای تعیین نرخ ویرایش لذت بردم و وقتی شاهد تدوین نظام هوشمند برای یافتن

نرخ ویرایش در وبگاه این انجمن نیز شدم به نظر آمد که این کار کم‌نظیر می‌تواند اتفاقی فرخنده و الگویی مناسب برای تمامی رشته‌های فرهنگی و هنری باشد تا هر یک بتوانند فعالیت‌های حرفه‌ای خود را مجزا کنند و برای اعلام تعرفه‌قیمت‌ها، برای انواع خدمات و آثار، مسئولیت‌ها را به‌تفکیک برشمارند و برای هنرمندان و اهالی حرفهٔ خود درجه و مرتبه‌ای را، براساس معیارهایی مناسب و متناسب، تعیین کنند.

روشی که انجمن ویراستاران برای کار خود بنا نهاده کمک می‌کند به‌راحتی، بر اساس مؤلفه‌های گوناگونی که مدنظر کارفرمایان و مشتریان و دیگر مخاطبانی چون پژوهشگران تحقیق و توسعه است، قیمت عادلانه و دقیقی از هر نوع خدمات ویرایشی، که ممکن است سفارش‌دهنده در نظرش باشد، به دست آید. علاوه بر محاسن گوناگون نرخ‌نامهٔ انجمن ویراستاران، به نظر می‌رسد این نرخ‌نامه به نیازهای موجود پاسخ بدهد و با شفافیت‌بخشیدن به مسئولیت‌ها و وظایف ویراستاران پایان‌بخش اختلاف‌های احتمالی نویسنده و ویراستار و سفارش‌دهنده باشد.

بسیار مفید خواهد بود اگر از کارشناسان حوزه‌ها و انجمن‌های دیگر نیز دعوت گردد تا تجارب این انجمن در خصوص تهیهٔ نرخ‌نامهٔ تخصصی با آن‌ها در میان گذاشته شود؛ قطعاً این همکاری منجر به یافتن ساختارهای مناسب برای دیگر حوزه‌های هنری نیز خواهد شد تا گامی بزرگ برای احقاق حقوق هنرمندان و نظام‌مند شدن کسب‌وکار آنان برداشته شود.

موفقیت اعضا

■ کتاب فرهنگ موضوعی فارسی، تألیف بهروز صفرزاده، اثر برگزیدهٔ نخستین دورهٔ جایزهٔ علی‌اکبر دهخدا در موضوع فرهنگ‌نویسی شد.

■ کتاب ویرایش ترجمه، تألیف دکتر نازنین خلیلی‌پور (کتاب‌بهار، ۱۴۰۰)، منتشر شد.

■ وزارت کار، در پی تقدیر از بانوان فعال در عرصهٔ کار و تولید در هفتم اردیبهشت ۱۴۰۱، از مهناز مقدسی، دبیر انجمن صنفی ویراستاران، قدردانی و لوح تقدیری به ایشان اهدا کرد.

■ به این عزیزان صمیمانه تبریک می‌گوییم و برایشان تندرستی و کامیابی آرزو می‌کنیم.

شمارهٔ جدید کتاب منتشر شد

چهار کویک

۳۹۲

- کتاب‌های ویرایش
- سبک‌های مختلف
- سبک‌های مختلف
- سبک‌های مختلف
- سبک‌های مختلف
- سبک‌های مختلف
- سبک‌های مختلف
- سبک‌های مختلف
- سبک‌های مختلف
- سبک‌های مختلف
- سبک‌های مختلف
- سبک‌های مختلف

استاد محمدا علی اسلامی خوشن (۱۳۰۳-۱۴۰۱) پادشاه کرامت‌یادی

ضمیمه خبرنامه شماره ۱۷

پیام‌های شروع دوره پنجم | ادامه گزارش نشست‌های انجمن در نمایشگاه کتاب تهران | سؤال هفته | گزارش تصویری نمایشگاه کتاب

خیابان خرمشهر، خیابان صابونچی، کوچه دهم، شماره ۴، واحد ۱، تلفن: ۸۸۵۱۴۶۱۴ | www.anjomanvirastar.ir

پیام‌های شروع دوره پنجم

انجمن صنفی ویراستاران این سنت را بنا نهاد که برخی اعضای هیئت‌مدیره و مدیران حامی دوره، برای افتتاح کلاس، در نخستین جلسه حضور یابند و به فراگیران خیرمقدم بگویند. در دو سال اخیر، که دوره‌ها به صورت برخط برگزار می‌شود، در روز نخست کلاس، پیام‌های صوتی این افراد در فضای مجازی و گروه‌های اختصاصی فراگیران قرار داده می‌شود. در دوره پنجم خانم گلی امامی، رئیس هیئت‌مدیره؛ آقای اصغر مهرپرور، عضو هیئت‌مدیره؛ خانم دکتر مهناز مقدسی، دبیر انجمن؛ آقای دکتر حسین ابراهیم‌آبادی، رئیس مرکز نشر دانشگاهی، پیام‌هایی دادند که در اینجا متن آن‌ها درج شده است.

پیام خانم گلی امامی

سلام و خوشامد بر شما ویرایش‌آموزان گرامی و با قدردانی از تلاش و کوشش اساتید محترم. برایم دشوار است شادمانی خود را از پیوستن شما علاقه‌مندان زبان فارسی درست، به پنجمین دوره جامع آموزشی ویرایش، بیان کنم. شادمانم چون دلیل حضور و همکاری من با این اساتید تشویق و پیشبرد هرچه بیشتر دوره‌های آموزشی ویرایش علمی است. اگر کتاب‌خوان باشید، که قاعدتاً باید باشید، حتماً در حین مطالعه بسیاری از کتاب‌ها به مواردی برخورد کنید که جمله یا پاراگراف اشکالی دارد یا درست مفهوم نیست. تفاوتی ندارد که کتاب ترجمه یا تألیف باشد؛ در کسوری که بیش از ۶۰ تا ۷۰ درصد تولیدات نشر آن متکی به ترجمه است، که قطعاً اکثر آن‌ها نیازمند نگاه دوم هستند، و در ۳۰ تا ۴۰ درصد تألیفات آن نیز به مواردی از کاستی‌های زبانی برمی‌خوریم، وجود ویراستاران تحصیل کرده و باتجربه از اصول اولیه نشر کتاب است، اصلی که هنوز چنان‌که باید جان‌نفتاده‌ی، به‌جز انگشت‌شماری ناشران فرهیخته و باتجربه، بخش عمده بدنه این فعالیت مهم فرهنگی از همکاری ویراستاران کارآزموده بی‌بهره است. این امر از دو حال خارج نیست: یا به کیفیت اثری که منتشر می‌کنند بهای زیادی نمی‌دهند و یا دسترسی به ویراستار کارآمد ندارند. هدف این انجمن صنفی کمک به ناشران مورد دوم است.

به عبارت دیگر، هم آموزش علمی ویرایش به افرادی است که ارزش آن را درک می‌کنند و علاقه‌مند به یادگیری‌اند و هم جلب توجه ناشران به حضور این ویرایش‌آموختگان برای کمک به تولید کتاب‌های خوش‌خوان‌تر. دست‌اندرکاران نشر کتاب همیشه از تیراژ

کم آن می‌نالند. شاید زمان آن رسیده که متوجه شوند کتاب‌خوان حرفه‌ای از کتابی که فارسی روان و درست ندارد پرهیز می‌کند و درک کنند که با کمک ویراستار خوب و تولید کتاب خوش‌خوان‌تر می‌توانند تیراژ را بالا ببرند. همه‌ی ما در این انجمن امیدواریم شما کسانی باشید که از عهده این مهم برآید و انجمن خود را سربلند کنید. با آرزوی سلامتی و موفقیت شما.

پیام آقای حسین ابراهیم‌آبادی

پنجمین دوره جامع نگارش و ویرایش به همت همکاران خوبم در انجمن صنفی ویراستاران، فرهنگستان زبان و ادب فارسی و دوستان خوبم در مرکز نشر دانشگاهی به‌زودی آغاز به کار خواهد کرد. وظیفه خود می‌دانم از تلاش‌های همه عزیزان و همکاران دست‌اندرکار تشکر کنم و از این طریق خدمت همه کسانی که این پیام را دریافت می‌کنند عرض ادب و خدایقت داشته باشم.

نشست‌های دیگری به همت مرکز نشر دانشگاهی و انجمن صنفی ویراستاران و فرهنگستان زبان و ادب فارسی برگزار شده است که استقبال از آن‌ها بسیار خوب و حتی به‌زعم من دور از انتظار بوده است. قدردان استادان و محققان ارجمندی هستم که در دوره‌های قبل از سر لطف و محبت در برنامه‌های ما شرکت کردند و مباحث بسیار غنی و خوبی ارائه دادند، همچنین قدردان استادان و محققانی هستم که در این دوره نیز همراه ما خواهند بود.

همه می‌دانیم که نوشتن و درست نوشتن، سخن گفتن و درست سخن گفتن، شنیدن و درست شنیدن سه مهارت از مهارت‌های ده‌گانه سطح عالی است که همه انسان‌ها در این جهان پیچیده به آن‌ها نیازمندند. در حوزه زبان فارسی، به طور طبیعی وظیفه ماست که زبان معیار علمی را گسترش بدهیم و مهارت‌های عالی نوشتن و یک نوشتار خوب را فرا بگیریم که پیش‌فرض توفیق در کار علمی و فرهنگی و اجتماعی و حتی در روابط فردی و میان‌فردی و خانوادگی است. امیدوارم که این دوره سهم مهمی در رسیدن به این هدف ایفا کند. بار دیگر قدردان همه عزیزان هستم و برای همه عزیزان سلامتی آرزو می‌کنم.

پیام آقای اصغر مهرپرور

ضمن سلام و عرض ادب و احترام به پیشگاه مدرسان و استادان فرهیخته پنجمین دوره جامع نگارش و ویرایش و عرض خیرمقدم به دانش‌پژوهان محترم این دوره و آرزوی موفقیت برای تک‌تک آن‌ها، لازم می‌دانم به‌عنوان یکی از چند بازمانده مؤسسه انتشارات فرانکلین و پیر نشر ایران به شرکت‌کنندگان این دوره

توصیه کنم که در حد امکان از دانش و دانسته‌های مدرسان ارجمند بهره‌مند شوند و هم‌زمان با آموزش، زیر نظر مدرسان محترم، به کار عملی ویرایش نیز بپردازند چرا که آموزش لازم است اما کافی نیست، بلکه قدم اول است و برای ویراستار حرفه‌ای شدن باید گام‌های بلندتری بردارند و آن به ثمر نمی‌نشیند مگر با همکاری مستمر با ناشران و ویرایش کتاب‌های در دست چاپ آن‌ها.

من، به‌عنوان عضو بسیار کوچک انجمن ویراستاران، قدردان مدیران و دست‌اندرکاران انجمن، به‌ویژه دبیر محترم و دبیرخانه فعال انجمن، هستم که همواره کوشیده‌اند در برگزاری دوره‌های آموزش نگارش و ویرایش از هیچ کوششی دریغ نورزند و از جان مایه بگذارند و در هر دوره ویراستارانی را آموزش دهند و به جامعه نشر ایران تقدیم کنند. شایان ذکر است که هم‌اکنون حدود ۱۷ هزار ناشر از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی پروانه نشر دریافت کرده‌اند، لذا اگر در نظر بگیریم که هر ناشر حداقل به دو ویراستار نیاز دارد بنابراین صنعت نشر ایران در حال حاضر به ۳۴ هزار ویراستار مجرب و ورزیده نیازمند است. در نتیجه، بازار این هنر و این شغل بسیار داغ و متقاضی فراوان است؛ پس بکوشید این بازار را فتح کنید.

در این فرصت بر خود واجب می‌دانم که از استاد بزرگوار جناب آقای مهدی قنوتی، رئیس کمیسیون آموزش انجمن، تشکر ویژه داشته باشم، به پاس کوشش و فعالیت بی‌دریغ ایشان در برگزاری دوره‌های گوناگون آموزش در زمینه‌های مختلف در سراسر کشور. موفقیت، تندرستی و شادایی ایشان و موفقیت روزافزون دانش‌پژوهان عزیز را از پروردگار یگانه خواستارم. شما را به خدا می‌سپارم.

پیام خانم مهناز مقدسی

خوشحالم که سهمی در شکل‌گیری و ادامه‌یافتن فعالیت‌های انجمنی داشته‌ام که در پنجمین دوره آموزشی آن بیش از نود متقاضی داشته‌ایم و خوشحالم که ویرایش و پاکیزه‌نویسی و شغل ویراستاری آن‌چنان شناخته شده که در میان دوره‌های متعدد چندساعته، چندروزه و چندماهه موجود، همچنان دوره‌هایی که از دل مرکز نشر دانشگاهی برخاسته و وجهه و جایگاه خود را حفظ کرده است. برای مدیریت و برنامه‌ریزی این دوره شایسته است از جناب آقای مهدی قنوتی، مدیر کمیسیون آموزش، قدردانی کنم که تلاشی ستودنی در بخش آموزش انجمن دارند. از هیئت‌مدیره انجمن هم که پشتوانه تمام فعالیت‌های انجمن هستند تشکر می‌کنم و افتخار می‌کنم که کنارشان قرار گرفته‌ام.

از تک‌تک شما عزیزان هم سپاس‌گزارم که این دوره آموزشی را انتخاب کردید و به شما خیرمقدم می‌گویم و آرزوی منم، بعد از پایان این دوره، زندگی فرهنگی شما نیز رنگ دیگری پیدا کند، چون من هم یک روز مثل شما در دوره‌های ویرایش مرکز نشر دانشگاهی پذیرفته شدم و در دوره‌ای دوساله، با حضور استادان بنام ویرایش، آموزش دیدم و از همان دوره ویرایش بود که زندگی فرهنگی‌ام رقم خورد و همکار معتبرترین مراکز علمی و فرهنگی شدم. باید به این نکته اشاره کنم که آموختن ویرایش فقط آموختن چند فن و شگرد بهتر کردن متن‌ها نیست، دامنه‌ای بسیار وسیع‌تر از آن دارد که تصور می‌کنید. شاید بیراه نباشد که بگویم نگرش شما را به خواندن و نوشتن و تحلیل کردن و نقد کردن و معرفی کردن و حتی زندگی شخصی‌تان تغییر می‌دهد، البته به شرط آنکه عاشق این شغل بشوید و عمیقاً برای حرفه‌ای شدن در این عرصه تلاش کنید و آن را با شغل‌های پردرآمد و کم‌زحمت مقایسه نکنید. برای حرفه‌ای شدن در این عرصه، راهتان طولانی است و زحمتش هم کم نیست، اما باید بدانید که پشت هر کتاب خوب، پدیدآورنده‌ای خوب، ناشری خوب و حتماً ویراستاری خوب قرار گرفته است. باید بدانید که خانواده‌ی نشر ما محدود به نشر کاغذی نیست و گستره آن نشر رقمی یا دیجیتال و انواع رسانه‌ها با محتوای نوشتاری و دیداری و شنیداری هم هست که همگی به ویراستار خوب و مشاور نیازمندند تا متن و محتوای خود را برای مخاطب به بهترین شکل ممکن آماده کند، پس تلاش کنید که ویراستاری خوب باشید.

در پایان از ریاست محترم مرکز نشر دانشگاهی تشکر ویژه می‌کنم و از دیگر همراهان و حامیان این دوره هم سپاس‌گزارم، از جهاد دانشگاهی، فرهنگستان زبان و ادب فارسی و انجمن زبان‌شناسی ایران. موفق و سربلند باشید.

انجمن ویراستاران در نمایشگاه کتاب تهران

ادامه از صفحه ۱

کارگاه یک‌روزه نگارش و ویرایش

کارگاه یک‌روزه نگارش و ویرایش انجمن، جمعه ۲۳ اردیبهشت ۱۴۰۱، در سرای فعالیت‌های فرهنگی نمایشگاه کتاب تهران و با حضور ناشران و ویراستاران و اعضای انجمن برگزار شد. چهار کارگاه ویرایش با حضور مدرسان دوره جامع نگارش و ویرایش انجمن

برگزار شد: کارگاه ویرایش صوری، مهدی قنوتی؛ کارگاه ویرایش زبانی، هومن عباسپور؛ کارگاه ویرایش ترجمه، دکتر نازنین خلیلی‌پور؛ کارگاه ویرایش رایانه‌ای، سعید احمدی. هریک از استادان به نکاتی درباره ویرایش اشاره کردند و متن‌هایی در اختیار شرکت‌کنندگان قرار دادند که حاوی توضیح و تمرین بود. مدرسان بر این نکته مهم تأکید کردند که ویرایش را در کارگاه‌های کوتاه مدت نمی‌توان آموزش داد و این آموزش باید جامع و مستمر باشد.

نشست «تایپ مناسب نشر، کمتر از انگشتان یک دست»

■ قلم مناسب برای کتاب‌ها کدام است؟ آیا قلم‌های رایج برای نشر کافی است؟ چه کسانی در انتخاب قلم برای کتاب‌ها تصمیم می‌گیرند؟ مخاطبان چه سهمی در انتخاب قلم دارند؟

نشست بررسی قلم یا قلم‌های مناسب برای نشر و معرفی ویژگی‌های قلم برتر از منظر گرافیکی و خوانایی و تناسب با موضوع اثر، روز دوشنبه ۲۶ اردیبهشت ۱۴۰۱، در سی‌وسومین نمایشگاه کتاب تهران در غرفه کتاب‌آرایی برگزار شد. در این نشست عاطفه محمدی، طراح گرافیک، هومن عباسپور، نایب‌رئیس هیئت‌مدیره انجمن صنفی ویراستاران، ناصر آذرشب، بنیان‌گذار و مدیر مسئول نرم‌افزاری مریم‌گفت‌وگو کردند.

هومن عباسپور ارتباط میان طراحان قلم و گرافیست‌ها با ویراستاران را امری مغتنم و ضروری دانست و به چند نکته اشاره کرد، از جمله اینکه اشکال‌های موجود در کتاب‌آرایی آثار منتشر شده در نشر ایران ناشی از چهار موضوع است: (۱) حروف‌چین‌ها و اکثر صفحه‌آراها با یک قلم تمام کتاب‌ها را تنظیم می‌کنند و تفاوتی بین موضوع کتاب‌ها نمی‌گذارند و همین باعث می‌شود که کتاب داستان و علمی و شعر همگی یک قلم داشته باشد؛ (۲) ناشران با انواع قلم‌ها آشنایی ندارند و این کار را به صفحه‌آرا محول می‌کنند؛ (۳) پدیدآورندگان هیچ دخالتی در این موضوع نمی‌کنند و انتخاب قلم و صفحه‌آرایی را به ناشر می‌سپارند؛ (۴) ویراستاران در این امر دخالتی نمی‌کنند و از آن‌ها نیز خواسته نمی‌شود، یا اینکه با تنوع قلم‌ها و ویژگی‌های آن‌ها آشنا نیستند، در حالی که ویراستاران می‌توانند در این زمینه همراهی و همکاری کنند. عباسپور در ادامه به ویژگی برخی قلم‌های مجموعه IR و قلم برتر اشاره کرد و نمونه‌جمله‌هایی را که با این دو قلم حروف‌چینی شده بود مقایسه کرد. وی موضوع

فاصله بین کلمات و حروف را مطرح کرد و داشتن چند قلم مناسب برای حروف چینی کتاب‌ها را امری لازم دانست و پیشنهاد کرد که طراحان قلم برتر با شرکت مایکروسافت برای قراردادن این قلم‌ها در مجموعه قلم‌های ویندوز رایزنی کنند که حق مادی و معنوی این مجموعه نیز محفوظ باشد.

عاطفه محمدی در این جلسه به نکات مهمی اشاره کرد از جمله ضرورت داشتن قلم‌های مناسب با موضوع کتاب، اهمیت مخاطب در بهتر خواندن کتاب، برخورداری از گرافیک در طراحی قلم و بهبود آن، رفع مشکلات قلم‌های فارسی در برنامه ویندوز. وی علت طراحی چند قلم در مجموعه نرم‌افزاری مریم راه، که خود برعهده داشت، ایرادهای قلم‌های موجود در نشر دانست. او به خوانایی متن به‌عنوان اصلی‌ترین ویژگی قلم‌های حوزه نشر کتاب اشاره کرد.

ناصر آذرشب به سابقه حضورش در طراحی انواع قلم‌ها و پیوند دادن امکانات نرم‌افزاری در طراحی قلم اشاره کرد و اینکه از ابتدای دهه ۱۳۸۰ تمام مسائل این حوزه را بررسی کرده و به این موضوع رسیده است که باید قلم یا قلم‌هایی منطبق با نیاز جامعه فرهنگی و انتشاراتی طراحی بشود و در اختیار این مجموعه‌ها قرار گیرد. وی افزود که برای این موضوع و برای تهیه بسته قلم‌های برتر، که جزو مناسب‌ترین قلم‌های موجود برای زبان فارسی است، همواره با ناشران و صفحه‌آریان و حروف‌چین‌ها و گرافیست‌ها جلسات گفت‌وگو و مشاوره داشته است و، بعد از گرفتن بازخورد آنان، در رفع مشکلات قلم‌ها اقدام کرده است. آذرشب به این نکته اشاره کرد که اگر حروف‌چین‌ها و صفحه‌آراها در این زمینه شناخت داشته باشند و پیشنهادهای خوبی به ناشران و پدیدآورندگان بدهند برای کار خودشان نیز مفید خواهد بود و مسلماً حرفه‌ای بودن این افراد موجب رونق کسب‌وکارشان هم خواهد شد. وی در پایان جلسه، امکانات جدیدی را که در قلم‌های برتر صورت گرفته، از جمله فاصله حروف، اندازه قلم‌های هماهنگ باهم، گزینه‌های جابه‌جایی نقطه‌ها و حرکت‌گذاری‌ها و نشانه‌گذاری‌ها و اعداد و اعشار، به تفصیل و به صورت تصویری توضیح داد.

در پایان این نشست، توافق بر این شد که جلسات دیگری برای گفت‌وگو و همفکری با ویراستاران و گرافیست‌ها و طراحان قلم و مجموعه نرم‌افزاری مریم و ناشران برگزار شود و نکاتی که در این جلسه مطرح شد با دقت بیشتری پیگیری شود.

در این نشست چند تن از اعضای انجمن صنفی ویراستاران، صفحه‌آریان و ناشران حضور داشتند.

سؤال هفته

صادق یزدانی

کتاب‌هایم پیام دادم که لطف کند و نمونه کارم را بفرستد. پیام را دید، اما حتی جواب سلامم را نداد.

تقریباً به تمام ناشرانی که با آن‌ها همکاری می‌کنم سر زدم. یک مورد را عمداً حذف کردم و دوست ندارم هیچ‌وقت با آن‌ها روبه‌رو شوم. برخورد ناشران خوب و گاهی خیلی خوب بود. دو سه ناشر هم که تا به حال از نزدیک هم‌دیگر را ندیده بودیم متعجب بودند. یکی از ناشران، علاوه بر کتابی که خودم اخیراً ویرایش کرده بودم، سه کتاب خوب دیگر را نیز به من هدیه داد.

با دو ناشر صحبت کردم... در مورد اول، گفت‌وگویی بسیار دوستانه و محترمانه داشتیم. در مورد دوم، که ناشری شناخته‌شده‌تر و پرفروش‌تر بود، اگرچه برخورد افرادی که در غرفه حضور داشتند محترمانه بود، آن‌قدر در مقابل چشم من درباره اینکه به من، که ویراستار کتاب موردنظر بودم، هدیه یا تخفیف بدهند یا ندهند بحث کردند که نهایتاً تصمیم گرفتند با مسئول غرفه صلاح و مشورت کنند. پیش‌قدم شدم و به آرامی گفتم لازم نیست و نیامده‌ام هدیه یا تخفیف بگیرم، اصلاً تخفیف نمایشگاه را هم نمی‌خواهم... و کتاب را خریدم و رفتم.

من به غرفه [...] رفتم. آقای [...] و خانم [...]، مدیر انتشارات، استقبال کردند و جشن امضای مترجم و ویراستار کتاب [...] که ویراستاری بنده بود هم برگزار شد.

سر زدم و با استقبال مواجه شدم. بسیار خوش‌برخورد و صمیمی بودند. محبت کردند من را به حضاران در غرفه معرفی کردند. از من پذیرایی کردند. یک نسخه از کتاب‌هایی را که ویرایش کرده بودم به من دادند و چند کتاب دیگر هم هدیه دادند... [اما] متأسفانه، گاهی به ما ویراستاران بسیار بی‌مهری می‌شود، و این سختی‌های کار را چندچندان می‌کنند.

استقبال انتشارات [...] و [...] فوق‌العاده بود. من به‌صورت دورکار کار می‌کنم و برای اولین بار بود که ناشران را می‌دیدم، ولی چنان گرم و صمیمی بودند که انگار هر روز در انتشارات آن‌ها را می‌بینم. با تمام این شلوغی‌ها همه‌چیز عالی

در کتاب ویراسته او و رفتار با او مانند دیگر مشتریان کتاب و برخورد متکبرانه و ریاکارانه اشاره کردند. در ادامه برخی از پاسخ‌ها را با هم می‌خوانیم.

به یکی دوتا از آن‌ها سر زدم، شاید چون مسئول غرفه را نمی‌شناختم دلیلی بر معرفی خودم ندیدم، اما در سال‌های قبل‌تر پیش آمده بود که خودم را معرفی کردم و معمولاً استقبال نسبتاً خوبی داشتند.

آن‌هایی که ما را می‌شناسند به‌گرمی استقبال می‌کنند و قدری آنجا می‌نشینیم، اما بعضی غرفه‌ها فروشنده استخدام کرده‌اند و طبیعتاً ما را نمی‌شناسند و سرشان شلوغ است. اما در کل، هیچ ناشری برای ویراستارها برنامه خاصی در نظر نگرفته بود. برنامه‌ها برای مترجمان و نویسندگانی معروف بود که جماعت را به این بهانه در غرفه جمع کنند و در نهایت بیشتر بفروشند.

رفتارشان با ما مثل مشتری‌ها بود، چون نمی‌شناختند. سرویراستار داخل غرفه نبود و معمولاً شخص دیگری ویراستاران دورکار را نمی‌شناسد.

استقبال کردند و با محبت برخورد کردند، اما وقتی خواستم برای کتاب‌هایی که خودم ویرایش کرده بودم تخفیف بیشتری بدهند پوزش خواستند و گفتند که تخفیف‌ها سیستمی وارد شده.

فقط به یک غرفه مراجعه کردم. با توجه به تعداد کتاب‌های موجود و ارتباطی که با آن نشر دارم برخورد خوبی داشتند.

به غرفه‌ای سر زدم؛ مگر به نشر [...] که علاوه بر کار ویرایش همکاری ترجمه هم با ایشان داشته‌ام. آنجا هم من را نه در جایگاه ویراستار کتاب‌های متعددشان، که به‌عنوان مترجم همان یک عنوان کتابی که با آن نشر کار کرده‌ام معرفی کردند. در کل این احساس شخصی من بعد از بیست سال ویرایش است که ویراستار پس از تحویل کتابش هرچقدر هم که باعث ارتقا و آبروداری کار شده باشد دیگر رابطه‌اش با کتاب قطع می‌شود. نه نویسنده خوشش می‌آید که شما به آن کتاب بگویید «کتاب من» (منظور کتابی که من هم روی آن کار کرده‌ام)، نه ناشر یادش می‌ماند که کار چه بوده و چه شده.

من مشهد زندگی می‌کنم. به ناشر یکی از

با تبادل نظر و مشورتی که با اعضای محترم روابط عمومی انجمن صنفی ویراستاران داشتم، به این نتیجه رسیدیم که، برای استفاده از تجارب و نیز برقراری تعامل بیشتر اعضای محترم انجمن با یکدیگر و طرح مسائل و مشکلاتی که در این صنف با آن مواجهیم، هر هفته موضوعی را در قالب پرسشی با همکاران گرمی مطرح کنیم و برآیند پاسخ‌هایشان را از طرق گوناگون منتشر کنیم.

نخستین پرسش درباره رابطه میان ویراستار و ناشر بود. با توجه به ایام برگزاری نمایشگاه کتاب تهران، «اولین سؤال هفته» را چنین طراحی کردیم:

«در ایام نمایشگاه کتاب، آیا به غرفه ناشر/ناشرانی که برایشان کتاب/کتاب‌هایی ویرایش کرده‌اید سر زده‌اید؟ چگونه از شما استقبال کردند؟»

از ۱۸۱ عضو حاضر در گروه واتس‌اپی انجمن صنفی ویراستاران، حدود یک‌چهارم اعضا (۴۶ نفر) به این سؤال پاسخ دادند. حدود نیمی از پاسخ‌دهندگان (۲۰ نفر) گفتند که (به دلایل شخصی یا سکونت در شهری غیر از پایتخت) در نمایشگاه کتاب شرکت نکرده‌اند. از میان آن‌هایی که در نمایشگاه شرکت کرده بودند، ۱۳ نفر از استقبال ناشران راضی بودند و آن را گرم و محترمانه توصیف کردند، ۸ نفر از پاسخ‌دهندگان گفتند یا به ناشرانی که برایشان کتاب/کتاب‌هایی ویرایش کرده‌اند، سر زده‌اند یا به‌صورت ناشناس آنجا رفته‌اند، یا آن نشر در نمایشگاه شرکت نکرده بود. و در نهایت، ۵ نفر از همکاران گرمی برخوردی نامناسب از ناشران را گزارش دادند.

در پاسخ‌ها، نکات مثبتی چون گفت‌وگوهای دوستانه با مدیران نشر، معرفی ویراستار به مخاطبان، اهدای نسخه کتاب یا کتاب‌هایی دیگر و حتی برگزاری جشن معرفی کتاب با حضور مترجم و ویراستار آمده بود. یکی از عوامل مهم استقبال گرم و برخورد مناسب از ویراستار آشنایی و دوستی قبلی با مدیر نشر، سرویراستار یا سردبیر مجموعه ذکر شده بود.

از سوی دیگر، برخی همکاران از برخورد ناشر/ناشران ناراضی بودند و به رفتارهایی مانند پایبند نبودن به قرارداد و سهم نداشتن ویراستار

گزارش تصویری

سؤال هفته

■ کارگاه یک‌روزه نگارش و ویرایش

◀ مهدی قنواتی | ویرایش صوری

■ نشست معرفی نرخ‌نامه انجمن

◀ جواد رسولی

بود. اما در غرفه انتشارات [...] کاملاً برعکس بود. آقایی هست که اسمش را نمی‌برم، بارها زیرآب من را زده و موقع حضور در نمایشگاه هم بسیار متکبرانه برخورد کرد.

■ فقط به یک غرفه سر زدم و استقبال سرویراستار دوستانه بود.

■ روز پنج‌شنبه به نمایشگاه رفتم و سری به غرفه یکی از ناشران زدم ولی خودم را معرفی نکردم، فقط یکی از اعضای تحریریه که از پیش با هم هماهنگ بودیم استقبال کردند و کارنامه نشر را پیشکش کردند. دقایقی بعد هم همراه [...] بار دیگر به غرفه رفتم و با همکاری که پیش‌تر یاد کردم دقایق شیرینی را گذراندم. پس از آن به اتفاق استاد [...] در نشست انجمن شرکت کردیم و سپس به غرفه ناشر دیگری رفتم که بسیار مورد استقبال دو تن از مدیران قرار گرفتم و به یکی از نویسندگان معرفی شدم و نیم‌ساعتی به صرف چای و گپ‌وگفت با ناشر و نویسنده گذشت. درکل، این ناشر به نویسنده و ویراستارانش بها می‌دهد و معمولاً میزبان نویسندگان است. به ناشر دیگری هم سر زدم. چند دقیقه‌ای به احوال‌پرسی گذشت و چون دعوت به ماندن نکردند بدرودشان گفتم. کلاً این ناشر چون پرمشتری است بیشتر توانش را بر فروش می‌گذارد. البته سرویراستار تازه‌کار و کارنا بلدی داشتند که به‌ناحق همکاری با من را قطع کرد و مدیران نشر، با اینکه می‌دانستند حق با من است، فقط از من عذرخواهی کرده بودند و به نظر سرویراستار تمکین کرده بودند. به ناشران دیگر یا سر زدم یا چون افرادی که در غرفه بودند مرا نمی‌شناختند خودم را معرفی نکردم.

◀ هومن عباسپور | ویرایش زبانی

◀ مهناز مقدسی

◀ نازنین خلیلی‌پور | ویرایش ترجمه

◀ لیلا اثنا عشری

گزارش تصویری نشست‌های انجمن در نمایشگاه کتاب

■ نشست «تایپ مناسب نشر، کمتر از انگشتان یک دست»

◀ سعید احمدی | ویرایش رایانه‌ای

◀ تقدیر از اعضای کارگروه نرخ‌نامه

◀ از راست: عاطفه محمدی، هومن عباسپور، ناصر آذرشب